

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

17.06.2022. Nr. 1.7-2/588
Uz 16.05.2022 Nr. 2022/34

SIA “CSE COE”

Informācijai:
Siguldas novada pašvaldībai

Par SIA “Entalpija-2”

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi SIA “CSE COE” (turpmāk – Izvērtējuma sagatavotājs) iesniegumu, kurā lūgts sniegt KP atzinumu par izvērtējumu (turpmāk – Izvērtējums) par Siguldas novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) līdzdalību kapitālsabiedrībā SIA “Entalpija-2”.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Nemot vērā, ka ir veikts VPIL 88. panta otrajā daļā paredzētais rīcības juridiskais un ekonomiskais izvērtējums, kā arī viedokli ir sniegušas biedrība “Latvijas siltumuzņēmumu asociācija”, biedrība “Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija”, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera un Latvijas Pašvaldību savienība, KP sniegs atzinumu par Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā norādīto informāciju 100 % SIA “Entalpija-2” kapitāldaļu pieder Pašvaldībai.¹

SIA “Entalpija-2” un Krimuldas novada dome ir noslēgusi 23.10.2013. Deleģēšanas līgumu, un 13.05.2019. Vienošanos Nr.1 pie 23.10.2013. Deleģēšanas līguma, kas nosaka, ka pašvaldība deleģē SIA “Entalpija-2” veikt saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu prasībām šādus no likuma “Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 1. punktā noteiktās pašvaldības autonomās funkcijas izrietošus uzdevumus: organizēt Krimuldas pagasta un Lēdurgas pagasta iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus, ūdensapgādes un kanalizācijas, siltumapgādes, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas jomā izrietošus pārvaldes uzdevumus. SIA “Entalpija-2” ir ekskluzīvas

¹ Pieejams: <https://info.ur.gov.lv/#/legal-entity/40003158864>

tiesības Krimuldas pagasta un Lēdurgas pagasta administratīvajā teritorijā sniegt uzskaitītos sabiedriskos pakalpojumus un īstenot deleģētos pārvaldes uzdevumus. Līgums ir spēkā līdz 05.12.2023.

Izvērtējumā norādīts, ka SIA "Entalpija-2" faktiski nodarbojas ar trīs komercdarbības veidiem (pamatpakalpojumiem):

- 1) tvaika piegāde un gaisa kondicionēšana (35.3 NACE 2.red);
- 2) ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde (36.00 NACE 2.red.);
- 3) notekūdeņu savākšana un attīrīšana (37.00 NACE 2.red.).

Vienlaikus norādīts, ka SIA "Entalpija-2" statūtos ir uzskaitīts 21 darbības veids, Izvērtējuma sagatavotājs rekomendē Pašvaldībai veikt attiecīgas izmaiņas statūtos, iekļaujot statūtos tikai tos darbības veidus, kurus SIA "Entalpija-2" veic.

KP atbalsta SIA "Entalpija-2" statūtu pārskatīšanu un precizēšanu atbilstoši faktiskajai kapitālsabiedrības darbībai.

Siltumenerģijas ražošana, pārvade un sadale

SIA "Entalpija-2", pamatojoties uz noslēgtajiem patapinājuma līgumiem ar Pašvaldību (infrastruktūras īpašnieku) par siltumapgādes infrastruktūras bezatlīdzības lietošanu, nodrošina siltumapgādi Raganas (115 klienti), Lēdurgas (6 klienti), Sunīšu ciema (5 klienti) un Turaidas pilsētas (37 klienti) teritorijās.

SIA "Entalpija-2" siltumenerģijas apgādes pakalpojumu apjoms nepārsniedz 5 000 MWh/gadā. Kā arī norādīts, ka SIA "Entalpija-2" siltumapgādes pakalpojumu tarifs ir būtiski augstāks par līdzīgu pakalpojumu sniedzēju tarifiem citās administratīvajās teritorijās, kas norāda uz nepieciešamību izvērtēt ENP-2 darbības efektivitāti, tai skaitā pakalpojuma sniegšanai nepieciešamās infrastruktūras stāvokli un efektivitāti.

Izvērtējumā secināts, ka SIA "Entalpija-2" pamatdarbība siltumapgādes jomā atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punkta nosacījumiem. Vienlaikus, ņemot vērā Izvērtējuma sagatavotāja veikto SIA "Entalpija-2" darbības efektivitātes izvērtējumu, kā arī SIA "Entalpija-2" darbības virzienu konkurences aspektus, tiek rekomendēts apvienot siltumapgādes pakalpojumu Pašvaldības teritorijā sniedzējus vienā kapitālsabiedrībā, tādējādi nodrošinot resursu efektīvu pārvaldību un izmantošanu.

Attiecībā uz siltumenerģijas ražošanas, pārvades, sadales un tirdzniecības pakalpojumiem, KP norāda, ka saskaņā ar Enerģētikas likuma 51. panta pirmo daļu pašvaldības, veicot likumā noteikto pastāvīgo funkciju, organizē siltumapgādi savā administratīvajā teritorijā, kā arī veicina energoefektivitāti un konkurenci siltumapgādes un kurināmā tirgū². Tā kā centralizētā siltumapgāde (pārvade un sadale) un siltumenerģijas ražošana un tirdzniecība ir atsevišķi pakalpojumi, KP secina, ka centralizētās siltumapgādes pārvades un sadales pakalpojumu sniegšanas tirgū vēsturiski var būt izveidojies dabiskais monopols un šo pakalpojumu sniegšanas tirgū vairāku konkurējošu tirgus dalībnieku darbība var nebūt iespējama un nebūtu lietderīga. Līdz ar to, KP atzīst, ka SIA "Entalpija-2" sniegtie pamatpakalpojumi – siltumenerģijas pārvade un sadale – pēc būtības var tikt atzīti par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē, kā arī pakalpojumi tiek sniegti tirgus nepilnības apstākļos VPIL 88. panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē.

Attiecībā uz siltumenerģijas ražošanas un tirdzniecības pakalpojumu sniegšanu, šo pakalpojumu sniegšanas tirgū potenciāli ir iespējama konkurence, tādējādi, ja šo pakalpojumu sniegšanas tirgū darbojas arī citi, t.sk. privātie tirgus dalībnieki, SIA "Entalpija-2" atbilstoši Enerģētikas likuma 48. un 49. pantam jānodrošina iespējas arī citiem tirgus dalībniekiem realizēt to saražoto siltumenerģiju.

Vienlaikus KP ieskatā ir atbalstāma Izvērtējuma sagatavotāja rekomendācija veikt SIA "Entalpija-2" reorganizāciju – sadalīšanu (sašķelšanas ceļā), sadalāmās SIA "Entalpija-2"

² Enerģētikas likums, sk. <https://likumi.lv/ta/id/49833-energetikas-likums>

daļu, kas attiecas uz siltumapgādes pakalpojumu sniegšanu Raganā, Sunīšu ciemā, Turaidas pilsētā, Lēdurgā, nododot PSIA "Norma K" kā iegūstošajai sabiedrībai.

Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi

Izvērtējumā norādīts, ka SIA "Entalpija-2" bilanci ir tikai daļēji ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai nepieciešamā infrastruktūra un pakalpojumu sniegšanā tiek izmantota arī Pašvaldībai piederoša infrastruktūra saskaņā ar 27.06.2016. noslēgto patapinājuma līgumu.

Secināts, ka centralizēto ūdenssaimniecības pakalpojumu tirgū ir konstatējama tirgus nepilnība. Pašvaldības teritorijā Krimuldas pagastā un Lēdurgas pagastā nav citu komersantu, kuri iedzīvotājiem varētu nodrošināt normatīvajiem aktiem atbilstošus centralizētos ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus.

SIA "Entalpija-2" ūdensapgādes pakalpojumus uz 13.04.2022. izmantoja Raganā (387 klienti), Sunīšu ciemā (175 klienti), Turaidas pilsētā (73 klienti), Inciemā (231 klients), Lēdurgā (203 klienti), bet kanalizācijas pakalpojumus – Raganā (306 klienti), Sunīšu ciemā (161 klients), Turaidas pilsētā (47 klienti), Inciemā (184 klienti), Lēdurgā (146 klienti).

Izvērtējumā secināts, ka SIA "Entalpija-2" pamatdarbība ūdenssaimniecības pakalpojumu jomā atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem. Vienlaikus, ņemot vērā Izvērtējuma sagatavotāja veikto SIA "Entalpija-2" darbības efektivitātes izvērtējumu, kā arī SIA "Entalpija-2" darbības virzienu konkurences aspektus, tiek rekomendēts apvienot ūdenssaimniecības pakalpojumu Pašvaldības teritorijā sniedzējus vienā kapitālsabiedrībā, tādējādi nodrošinot resursu efektīvu pārvaldību un izmantošanu.

KP atzīst, ka SIA "Entalpija-2" sniegtie pamatpakalpojumi ūdenssaimniecības jomā (ūdensapgāde un kanalizācija) – pēc būtības var tikt atzīti par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē, ņemot vērā, ka tā veic Pašvaldības autonomo funkciju, nodrošinot sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus Pašvaldības administratīvajā teritorijā (Krimuldas un Lēdurgas pagastos), kā arī pakalpojumi tiek sniegti tirgus nepilnības apstākļos VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punkta izpratnē.

Vienlaikus KP ieskatā ir atbalstāma Izvērtējuma sagatavotāja rekomendācija veikt SIA "Entalpija-2" reorganizāciju – sadalīšanu (sašķelšanas ceļā), sadalāmās SIA "Entalpija-2" daļu, kas attiecas uz ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu Raganā, Sunīšu ciemā, Turaidas pilsētā, Inciemā, Lēdurgā, nododot SIA "Saltavots" kā iegūstošajai sabiedrībai.

Papildpakalpojumi

Izvērtējumā norādīts, ka SIA "Entalpija-2" papildus pakalpojumus sniedz nelielā apjomā, un tie galvenokārt ietver remontdarbus, t.sk. nomainītās iekārtas un materiālus, ūdenssaimniecības un siltumapgādes pakalpojumu nodrošināšanai patērētājiem. Tiktāl, ciktāl iekārtu un ierīču remonta pakalpojumi tiek sniegti centralizētās siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu sistēmas lietotājiem un vērsti uz šo pakalpojumu nepārtrauktu un drošu saņemšanu, Izvērtējuma sagatavotāja ieskatā, SIA "Entalpija-2" darbība atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas nosacījumiem.

Atsevišķos gadījumos SIA "Entalpija-2" veic teritorijas labiekārtošanu (zāles pļaušana, sniega tīrīšana) Pašvaldības uzdevumā. Izvērtējuma sagatavotāja ieskatā, teritorijas labiekārtošanas un uzkopšanas pakalpojumi, lai arī ir saistīti ar pašvaldības autonomo funkciju, neatbilst VPIL 88. panta pirmās daļas nosacījumiem. Līdz ar to SIA "Entalpija-2" darbība teritorijas uzkopšanas un labiekārtošanas tirgū būtu izbeidzama.

Tāpat SIA "Entalpija-2" veic maksājumu starpnieka funkcija starp iedzīvotājiem un atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, kas atvieglo pakalpojumu saņēmējiem rēķinu nomaksu, piedāvājot vienotu risinājumu un Izvērtējuma sagatavotāja ieskatā nebūtu vērtējama kā atsevišķs pakalpojums, kas būtu vērtējams VPIL 88. panta pirmās daļas ietvarā.

SIA "Entalpija-2" un Krimuldas novada dome ir noslēgusi 22.07.2019. Vienošanos pie 23.10.2013. Deleģēšanas līguma, kas nosaka, ka pašvaldība deleģē SIA "Entalpija-2" veikt ugunsdzēsības pakalpojumu, lai sniegtu operatīvi ātru atbalstu civilās aizsardzības un ugunsdzēsības jomā Valsts Ugunsdzēsības un Glābšanas dienestam, Valsts meža dienestam, iedzīvotājiem, uzņēmumiem un blakus esošākajiem novadiem, lai spētu savlaicīgi novērst ugunsgrēkus. Ugunsdzēsības pakalpojuma nodrošināšanai Pašvaldība ir nodevusi SIA "Entalpija-2" bezatlīdzības lietošanā ugunsdzēsības automašīnu, kā arī piešķir finansējumu mantas uzturēšanai, t.sk. aprīkojuma atjaunošanai, automašīnas reģistrācijas izdevumiem, apdrošināšanas izdevumiem u.c. Izvērtējuma sagatavotāja ieskatā, ugunsdzēsības atbalsta funkciju Pašvaldības teritorijā pilda arī brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības, līdz ar to SIA "Entalpija-2" turpmāka iesaiste šajā jomā būtu izbeidzama.

Ņemot vērā Izvērtējuma sagatavotāja veikto SIA "Entalpija-2" darbības efektivitātes izvērtējumu, kā arī SIA "Entalpija-2" darbības virzienu konkurences aspektus, tiek rekomendēts izbeigt citu pakalpojumu sniegšanu, kas saistīti ar pašvaldības teritorijas labiekārtošanu (zāles pļaušana, sniega tīrīšana), kā arī starpniecību maksājumu iekasēšanā no iedzīvotājiem par atkritumu apsaimniekošanu.

Kā jau KP iepriekš šajā atzinumā ir norādījusi, ir atbalstāma SIA "Entalpija-2" reorganizācija, tādējādi, t.sk., pārtraucot papildpakalpojumu sniegšanu. Tāpat KP ieskatā (arī gadījumā, ja Pašvaldība nelemj par SIA "Entalpija-2" reorganizāciju un Pašvaldības līdzdalība SIA "Entalpija-2" tiek saglabāta), lai novērstu konkurences neitralitātes riskus, SIA "Entalpija-2" būtu jāatturas no tādu pakalpojumu sniegšanas, ko spētu nodrošināt privātā sektora uzņēmumi, piemēram, remontdarbu veikšana (saglabājot avārijas dienestu), zāles pļaušanas u.c., šāda veida pakalpojumi, jo šādu pakalpojumu sniegšanas jomā pirmšķietami nav saskatāma tirgus nepilnība vai šī darbības veida atbilstība kādam no citiem VPIL 88. panta pirmās daļas priekšnoteikumiem. Ja SIA "Entalpija-2" tomēr turpina maksājumu starpnieka funkciju starp iedzīvotājiem un atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, nepieciešams Izvērtējumā sniegt izvērstāku skaidrojumu un pamatojumu konkrētā pakalpojuma sniegšanas turpināšanai. Tāpat KP uzsver nepieciešamību, turpinot sniegt attiecīgos pakalpojumus, regulāri veikt konkurences neitralitātes risku novērtējumu.

Apkopojot šajā atzinumā sniegto KP viedokli, SIA "Entalpija-2" veiktā siltumenerģijas pārvade un sadale, kā arī darbība sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas jomā, var tikt atzīta par atbilstošu VPIL 88.panta pirmās daļas 1. un 2. punktam.

Ņemot vērā, ka administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Pašvaldība ir kapitāla daļu turētājs kapitālsabiedrībās, kuru darbības veidi pārklājas, KP atbalsta nepieciešamību Pašvaldībai vērtēt šo kapitālsabiedrību iespējamo reorganizāciju.

Noslēgumā KP aicina Pašvaldību un kapitālsabiedrības regulāri veikt konkurences neitralitātes risku novērtējumu³, konsultējoties ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem (t.sk. pašiem komersantiem), tādējādi novērtējumā gūstot vispilnīgāko un visaptverošāko informāciju. KP norāda, ka minētais konkurences neitralitātes pārkāpumu risku novērtējums ir atzīstams par būtisku ekonomiskā izvērtējuma sastāvdaļu, ar kura palīdzību publiskai personai ir iespējams ne tikai identificēt iespējamās konkurences neitralitātes pārkāpumu riskus, bet arī tos novērst.

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis

³ Sīkāka informācija pieejama Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijās. Pieejamas: https://ej.uz/konkurences_neutralitate